

פרשת נשא "דע בני אהובי"

באר הפרשה – הרב אברהם אלימלך בידרמן "שלא להתייאש ולהתפעל ח"ו מהנפילות"

וקידש את ראשו ביום החוא – יעזוב כל ה'חשבונות',
ילך נא כ'סומא בארובה' אחר השי"ת. ויועק – מהיום
הנני מתחיל בנזירות חדשה והימים הראשונים יפלו.
מכאן ילמד כל איש לנפילותיו 'בפתע פתאום' – כל
חד בדידיה, שלא להתייאש אלא יעמוד מנפילתו
ויאמר 'מכאן ולהלאה חושבנא'¹⁰.

בפרשתן (ו יא-יב), אחר שנטמא הנזיר והביא את
קרבנותיו – 'זכפר עליו מאשר חטא על
הנפש וקדש את ראשו ביום החוא, והימים הראשונים
יפלו', ידוע שהרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע היה מרבה
להוכיח מפסוקים אלו, שאין לו לאדם להתייאש כלל
– בכל מצב ואופן שיהיה, כי אף אחר שנטמא הנזיר
בפתע פתאום ומטבעו של עולם ייכנסו בו הרהורי
ייאוש האומרים לו - ראה כי אין מעשיך רצויים לפני
המקום. והוכחה ברורה לכך שהרי נטמאת 'בפתע
פתאום', הרי לך שמן השמים טימאוך שלא תוכל
להיזהר ולהשמר מטומאה זאת... אעפ"כ אמרה תורה

יד. ואם יאמר לו יצרו, אבדה תקוותך, מה לך כי תקום ותעמוד מנפילתך - תשוב לבוראך ותאמר לו אכן נפלתי -
אבל מעתה אשוב לדרך הישר, הרי גם תמול גם שלשום אמרת כן, ושוב נפלת ומה לך כי תשקר לבוראך.
תשובתו במעשה שהיה בימי הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע בבחור אחד מבני ישיבתו, שהוצרך ליסע לחו"ל ובחששו
שנא יישן ויפסיד נסיעתו נשאר ער במשך כל הלילה, לפנות הבוקר הלך הבחור להתפלל אצל ה'כותל המערבי' שהיה
אז ריקם ממתפללים, והנה רואה הוא את הרבי דופק על שכמו, ושאלו אמור נא בחור, מהו השבח הגדול ביותר
שאפשר לשבח את הבורא ית"ש, ומיד ענה - השבח הגדול ביותר שהקב"ה אינו שוחק (ער לאבט נישט), כך סיים הרבי
את דבריו, סתם ולא פירש ונעלם מעיני הבחור. מחשבותיו של הבחור החלו להתרוצץ, למה כיוונו דברי הרבי ומה
פירוש דבריו הסתומים... בחזרו לישיבת 'שפת אמת' ראה כי כבר הוא חדרו של 'ראש הישיבה' דאז הרה"ק ה'פני
מנחם' זי"ע, נקש על הדלת, וכשפתח לו רה"י שטח בפניו את תמיהתו וחידתו בפירוש דברי הרבי, וכי מממה וממי יש
לבורא לשחוק שהרבי אמר שאעפ"כ אינו שוחק. ענה לו רה"י הנה אם בתור תפקידי כרה"י אגש לבחור מבני הישיבה
ואעיר לו על הנהגה פלונית שאינה טובה, והלה יענה ויאמר צדקו דברי רה"י הנני מבטיח שמהיום והלאה אחדל
ממנהגי זה. והנה אך יעבור יום ושוב ינהג הבחור בהנהגה זאת, אם שוב יענה ויאמר - מהיום והלאה אחדל ממנהגי
זה עדיין יהיה ניתן למחול לו, אך בהישנות הדבר פעמים רבות, הרי אשחק מתשובתו, ואענה ואומר לו אין זו תשובה
כלל, כי כבר הפך הדבר לשחוק - אבל הקב"ה אינו כן, אף אם נבוא ונאמר לו מאה פעמים ויותר מהיום והלאה
אחדל ממנהגי זה - לא ישחק הבורא מאתנו, אלא יקבל אותנו באהבה וחיבה כאילו שאנו מבטיחים זאת בפעם
הראשונה...

וכך איתא בגמרא משמיה דרבי מאיר (ביצה כה:) מפני
 מה נתנה תורה לישראל, מפני שהן עזין, ומבאר
 שם מהרש"א (חא"ג ד"ה ראויין) וז"ל. ונראה, דעזותן דקאמר
 לאו היינו גבורה, אלא לעמוד על דבריהם ולא ישובו
 מפני כל (כלומר לא יזוו ממקומן, וזה) הוי עזותן. וראיה לכן,
 דאיתא שם בגמרא 'שלשה עזין הן, ישראל באומות, כלב
 בחיות, תרנגול בעופות', והרי כמה חיות וכמה עופות
 גיבורים יותר מהכלב והעוף, אלא בע"כ פירוש 'עזותן',
 היינו שלא ישובו מפני כל (והכלב מעיו פנים לנבוח נגד בעלי
 חיים החזקים הרבה יותר ממנו), כיו"ב נשתבחו בני ישראל, דאף
 כאשר כוחו של הספ"א והיצר הרע מתגבר עליהם הרי
 הם נשארים בעזותם וממשיכים ללחום בעוז ובגבורה

ואינם מתייאשים חלילה. ולכן אמרו 'מפני מה ניתנה
 תורה לישראל מפני שהם עזין' ורק במידה זו יש בידם
 לקבל את התורה.

כך אמר שלמה המלך (משלי כד טו) 'שבע יפול צדיק וקם,
 ורשעים יכשלו ברעה', והיינו שאי אפשר לבשר ודם
 בלא נפילות, כי הן הצדיקים והן הרשעים נופלים.
 והנפקא מינה שביניהם שהצדיק אינו נשאר בנפילתו
 אלא 'וקם' ויאלו הרשע נשאר בכשלונו וממנה לא
 יקום יותר. (ומרומו בלשון הירידה, כי אצל צדיק אמרו 'יפול' -
 שאין לך אדם הנופל ברחובה של עיר ולא יקום את עצמו, ויאלו לשון
 'כישלון' מורה על מי שנשאר במכשולו) ².

טז. ואדרבה, מעלת הקימה מתוך הנפילה גדולה פי כמה וכמה מכל התחזקות, כדמצינו בפרשתן (ה כה) 'ונקתה
 ונזרעה זרע', וברש"י (מדברי המדרש רבה ט כה) שאם היתה יולדת בצער תהיה יולדת ברווח, נקבות יולדת זכרים,
 שחורים יולדת לבנים, קצרים יולדת ארוכים, יולדת לשתי שנים תלד בכל שנה, יולדת אחד יולדת שנים. ולכאורה
 צ"ב, בשלמא מה שתנצל ממיתה ניחא, שהרי הוברר שלא חטאה, אבל מדוע מגיע לה שכר גדול כ"כ, הרי מדובר
 כאן לאחר קינוי וסתירה. ולא נהגה כצדיק הדור... אלא ביאר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע דאדרבה, מאד מאד גדלה
 מעלת ההתגברות מתוך שפל מצב כזה, לאין ערוך, הרבה יותר מכל עמידה בנסיון שעדיין לא נכשל במאומה,
 והמתגבר כארי לעשות רצון קונו וחפץ צורו מתוך עמק הבכא, מן הדין היא שיטול שכרו משלם.

יז. פוק חזי מדרכו של עולם, בבואם לציין סימן טוב על איזה דבר הרי הם מסמנים ווי כזה V, וסימן זה נעשה על
 ידי שיורדים עם הקולמוס ורק לאחמ"כ חוזרים לעלות, נמצא שההצלחה באה על ידי הירידה שהיא המביאה
 לעליה. ולאידך כשרוצים לסמן על דבר שאינו טוב עושים איקס כזה X, כי בסימן זה שני הקווים יורדים ממעלה
 למטה, ואינם חוזרים לעלות מיירידתם...

הוסיף לי אחד השומעים, כי מדרכם של המשגיחים והמחנכים לציין את ה V על תשובה נכונה ב'בחינות' תלמידיהם
 באופן שיורד מעט משמאל וחוזר ועולה בצד ימין יותר ממה שירד בתחילה, כי האף אמנם שחיוו של היהודי הושתתו
 על 'ירידות ועליות' מכל מקום יש לו לסדרם באופן שכל עליה תעלה אותו למקום גבוה יותר מהמקום שדרך עליו
 בטרם נפילתו.

וכיצד תקראנו נזיר בבואו לשתות יין. ומבאר האלשי"ך,
 דמכיון שבזמן טוב קיבל על עצמו להיות נזיר והתנהג
 בקדושה ובטהרה, לכן נקרא בתורה 'נזיר' אף כשגמר
 נזירותו, כי גם כשהוא נופל ממדרגתו נשאר אצלו מן
 הקדושה שקנה בנפשו בעת קבלתו, ומכאן נלמד, שאין
 שום התאמצות של יהודי הנאבדת ונעלמת ח"ו ³.

מכאן תצא הקריאה לכל המרגיש בעצמו הרהורי ייאוש,
 ונדמה לו כי מה שהיה הוא שיהיה - ישלח מאתו
 כל אלו המחשבות, ויזעק בקול גדול - חשוב אני אצל
 בוראי כגדול שבישראל, והרי הקב"ה הוא יוצרי ובוראי,

ולא יתייאש עצמו לומר 'חוטא ופושע אני' אבדה
 תקוותי, כי איתא ב'תנא רבי אליהו' (רבה פכ"ב)
 'אפילו הגדיל אדם מאה עבירות זו למעלה מזו ועשה
 תשובה הריני עמו ברחמים ואקבל את תשובתו, ואפילו
 עומד אדם ומחרף בלפי מעלה ויחזור ויעשה תשובה
 אתה הקב"ה מוחל לו על כולם.

ויזכור את דברי האלשי"ך הקדוש (תורת משה פרשת נשא)
 על הפסוק בפרשתן (ו כ) 'ואחר ישתה הנזיר יין',
 ודקדקו המפרשים, מדוע נאמר כאן 'הנזיר' - והלא כבר
 סיים נזירותו ושוב אינו נזיר, שהרי 'נזיר' אינו שותה יין

31/

הוא נפח נשמתו באפי והוא המחיה אותי בכל עת ורגע, אף אני לא אעזוב אותו ואעבוד אותו (עכ"פ) מהיום והלאה, וכך היה אומר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע בשם הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע (הובא בקדושת מרדכי עמוד יז) על הפסוק בפרשתן (ו נד) ביום השמיני נשיא לבני מנשה - יש נשיאות ראש והתרוממות לכל אשר מחזיקים עצמם בבני מנשה - שנשכחו כביכול, מנשה מלשון נשני אלוקים, וחושכים שכבר אפסה תקוותם, ובמה, על ידי שהם מתחזקים לומר - גמליאל - הקב"ה הוא גם לי, כלומר גם לי יש חלק באלוקי ישראל, על זה האיש יענה הבורא ויאמר - פדה צור - זה הבן פדה אותי (כביכול) מהגלות.

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה עח

והכלל, כי אסור לייאש עצמו. כי אפי' מי שהוא איש פשוט ואינו יכול ללמוד כלל, או שהוא במקום שא"א לו ללמוד וכיוצא בזה, אעפ"כ, גם בעת פשיטותו צריך להחזיק עצמו ביראת ה' ובעבודה פשוטה לפי בחינתו. כי גם אז הוא מקבל חיות מהתורה כנ"ל, ע"י איש פשוט הגדול, היינו הצדיק הגדול, שהוא לפעמים איש פשוט, שהוא מחיה את כולם כנ"ל. ואפי' מי שהוא ח"ו במדרגה התחתונה לגמרי ח"ו ר"ל, אפי' אם מונח בשאלת תחתיות ר"ל, אעפ"כ אל יתייאש עצמו, ויקיים מבטן שאלו שועתי (יונה ב), ויחזיק עצמו במה שיוכל, כי גם הוא יכול לחזור ולשוב ולקבל חיות מהתורה ע"י הצדיק הנ"ל. והעיקר לחזק עצמו בכל מה שאפשר, [כי אין שום יאוש בעולם כלל (ואמר אז בזה"ל קיין יאוש איז גאר ניט פאר האנדין) ומשך מאד אלו התיבות קיין יאוש וכו', ואמרם בכח גדול ובעמקות נפלא ונורא מאד, כדי להורות ולרמז לכל אחד וא' לדורות, שלא יתייאש בשום אופן בעולם, אפי' אם יעבור עליו מה] ואיך שהוא, אפי' אם נפל למקום שנפל ר"ל, מאחר שמחזק עצמו במה שהוא, עדיין יש לו תקוה לשוב ולחזור אליו ית':

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה כד

מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו. וכל החולאת הבאין על האדם, כולם באין רק מקילקול השמחה..... והכלל, שצריך להתגבר מאד בכל הכחות, להיות אך שמח תמיד. כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחורה ועצבות, מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים. ע"כ צריך להכריח את עצמו בכח גדול, להיות בשמחה תמיד, ולשמח א"ע בכל אשר יוכל, ואפי' במילי דשטותא. אף שגם לב נשבר הוא טוב מאד, עכ"ז הוא רק באיזו שעה. וראוי לקבוע לו איזה שעה ביום, לשבר לבו ולפרש שיחתו לפניו ית', כמובא אצלנו. אבל כל היום כולו, צריך להיות בשמחה. כי מלב נשבר בקל יכולין לבא למרה שחורה, יותר מאשר יכולין ליכשל ע"י שמחה ח"ו, לבא לאיזה הוללות ח"ו. כי זה קרוב יותר, לבא מלב נשבר למרה שחורה. על כן צריך שיהי' בשמחה תמיד, רק בשעה מיוחדת יהי' לו לב נשבר:

דע בני אהובי - שולי רנד

הם יספרו לך שמליבי נעקרת
ומעל שולחני גלית לעד
הם יזכירו לך דברים שהסתרת
עד שכל גופך מבושה ירעד
הם יעמדו היטב על כל טעויותיך
טיפשותך, חיבתך אל הרע
הם יגודו לך זה היה בידיך
ועכשיו אין לך דרך חזרה

ואתה תקשיב להם
ואתה תאמין להם

הם יוכיחו לך לרחמנותי יש גבול
אותו חצית בפחו רגליך
שום צעקה שום אנחה שום תעלול
לא יחזירו את פניי אליך
הם יספרו לך על בת קול שלוחשת
שובו בנים שובבים
כולם חוץ ממך
הם יציעו לך
משגלכדת ברשת
עכשיו פרפר בה להנאתך

אל תקשיב להם
אל תאמין להם

דע בני אהובי
כי מליבי לא נעקרת
לעולם אתה לי
ילד חן בן שעשועים

מדבריהם האמת לא נעדרת
חן יש לך על מה להכות על
חטא

דברים שיכולת לבחור אחרת
ולא מצאת את העוז להתחרט
אף על פי כן אהובי הרחק
מליבך

כל מחשבת פחד בעתה
מתחת כל אמת דוקרת
מסתתרת
האמת לאמיתה

אל תקשיב להם
אל תאמין להם

דע בני אהובי
כי מליבי לא נעקרת
לעולם אתה לי
ילד חן בן שעשועים
נכון שאני אוהב את הצדק
אבל למעלה מזאת
אני אוהב את הרחמים